

Joanna Podczaszy | kancelaria@jplex.pl

Uniwersytet Wrocławski

Wydział Prawa Administracji i Ekonomii

Śmierć wspólnika w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością – rozwiązania prawne chroniące interesy ekonomiczne i prawne przedsiębiorstwa spółki

Death of a Shareholder in a Limited Liability Company – Legal Solutions Protecting the Economic and Legal Interests of the Company

Abstract: Running a business in the form of a limited liability company is becoming more and more popular in Poland. Often, in companies with smaller personal structures, shareholders also hold management positions in the company. The death of a shareholder in a limited liability company may cause problems that interfere with the proper functioning of the business. The shareholders' assembly makes strategic decisions in the limited liability company defined both by the commercial law and by the company agreement. According to the Author of the article, it is in the interest of the company to establish a contractual provisions in the event of death of a shareholder, so as not to undermine the economic condition of the company. The aim of this article is to presents the current legal regulations in the event of death of a shareholder and practical solutions that may be extremely valuable to members holding shares in a limited liability company.

Keywords: death of a shareholder, limited liability company, company agreement, executor of a will, the commercial companies code, enterprise

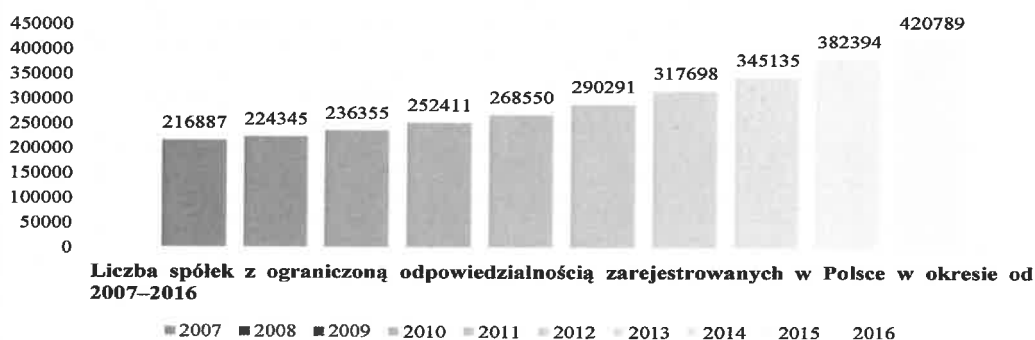
Wprowadzenie

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością po raz pierwszy została uregulowana przez prawo niemieckie ustawą z dnia 20.04.1892 r. Potrzeba wprowadzenia nowej kategorii

spółki kapitałowej podyktowana była w głównej mierze chęcią obniżenia kosztów oraz odformalizowania procedury, związanej z tworzeniem i funkcjonowaniem spółki, przy jednoczesnym utrzymaniu jej kapitałowego charakteru [Pyziół, Szumański, Weiss 2016, s. 246]. W Polsce w czasie zaborów obowiązywały odmienne regulacje prawne w zakresie spółki z o.o., które zostały ujednoczone dopiero na mocy rozporządzenia Prezydenta RP z dnia 27.10.1933 r. – *Prawo o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością*. Następnie przepisy tegoż rozporządzenia włączone zostały do rozporządzenia Prezydenta RP z dnia 27.06.1934 r. – *Kodeks handlowy*, które w nieznacznie zmienionym kształcie zostały przeniesione do *Kodeksu spółek handlowych*¹ i obowiązują w Polsce do dziś [Roszewski 2000, ss. 9–10]. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest handlową spółką kapitałową (art. 4 § 1 pkt 2 Kodeksu spółek handlowych, dalej „K.s.h.”), uregulowaną w art. 151 – 300 K.s.h. Zgodnie z art. 151 § 1 K.s.h. spółka z o.o. może być utworzona przez jedną albo więcej osób w każdym celu prawnie dopuszczalnym.

Prowadzenie działalności gospodarczej w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością od lat zyskuje w Polsce na popularności. Z roku na rok widoczna jest tendencja wzrostowa, jeżeli chodzi o ilość zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym spółek z o.o.² Za atrakcyjnością i przewagą tej formy działalności przemawia przede wszystkim zlokalizowanie odpowiedzialności za zobowiązania spółki w jej kapitale i co do zasady wyłączenie wspólników od odpowiedzialności ich majątkiem osobistym [Weiss 1996, s. 368].

Wykres 1. Liczba spółek z ograniczoną odpowiedzialnością zarejestrowanych w Polsce w latach od 2007 do 2016

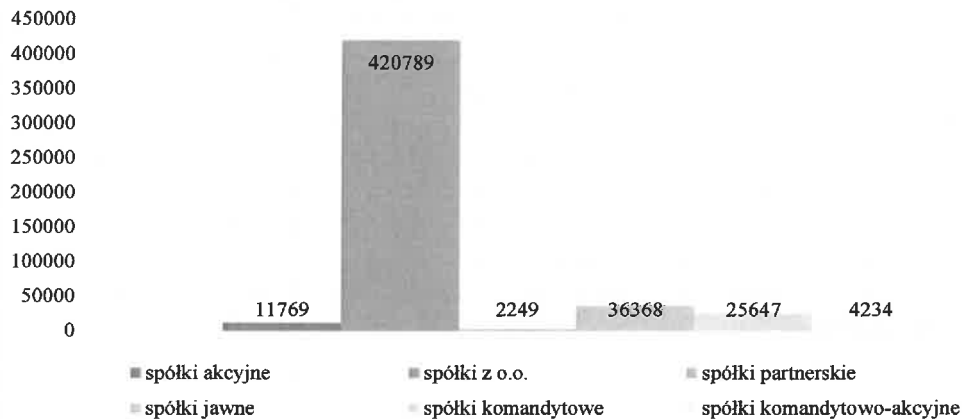

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON* [2016].

1 Od dnia 01.01.2001 r. obowiązuje ustawa z dnia 15 września 2000 r. – *Kodeks spółek handlowych* (Dz. U. z 2000 r., Nr 94, poz. 1037 ze zm.).

2 W 2016 r. liczba spółek handlowych wzrosła o 9,7% w stosunku do roku poprzedniego. Wśród spółek kapitałowych największy wzrost zanotowano w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (wzrost o 10% w stosunku do roku 2015).

Wykres 2. Liczba zarejestrowanych spółek handlowych w Polsce w 2016 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON* [2016].

Znamienne jest, że w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością powszechnie dochodzi do zmiany składu osobowego wspólników. Dzieje się to z różnych przyczyn, a dopuszczalne jest na gruncie obowiązujących przepisów prawa oraz poszczególnych zapisów umowy spółki. Zmiany w gronie wspólników dokonywane są za pomocą takich konstrukcji prawnych jak m. in. zbycie i dziedziczenie udziałów, umorzenie udziałów, wyłączenie wspólnika, objęcie udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym przez osoby trzecie [Roszewski 2000, ss. 9–10]. Wymienione instytucje są przewidziane na wypadek zajścia takich zdarzeń jak śmierć wspólnika, konflikty pomiędzy wspólnikami, chęć skorzystania z prawa do rozporządzania posiadanymi udziałami czy konieczność dokapitalizowania spółki przez osoby trzecie³. Śmierć wspólnika spółki kapitałowej nierzadko może rodzić problemy zakłócające poprawne funkcjonowanie operacyjne danego przedsiębiorstwa. Zgromadzenie wspólników podejmuje bowiem strategiczne decyzje w spółce z o.o., określone zarówno przez przepisy prawa handlowego, jak i samą umowę spółki. Niniejszy artykuł ma na celu wykazanie, iż to w interesie spółki leży umowne uregulowanie sytuacji na wypadek śmierci jednego ze wspólników, tak by nie zachwiać kondycji ekonomicznej przedsiębiorstwa. Takie postanowienia będą miały kluczowe znaczenie dla struktury właścicielskiej danej spółki oraz jej dalszego poprawnego funkcjonowania.

3 Zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 1996 r., sygn. akt II CRN 25/96, LEX nr 560913: „(...) Oparcie struktury spółki z o.o. na dominacji kapitału oznacza m.in., że obrót udziałami, które współtworzą podłoże działalności gospodarczej spółki, jest – pomijając kilka przewidzianych w kodeksie handlowym ograniczeń – wolny. Chodzi to o wolność wszelkich form obrotu między żyjącymi i na wypadek śmierci, a więc zarówno realizujących się w drodze czynności prawnych (np. umów „zbycia” – sprzedaży, zamiany, darowizny itp.), jak i mających źródło w konkretnym zdarzeniu, któremu ustawa przypisuje skutek prawny w postaci sukcesji uniwersalnej lub syngularnej (...)”.

Dziedziczenie udziałów w spółce z o.o.

Pojęcie udziału jest wieloznaczne i różnie definiowane w doktrynie prawa handlowego. Przede wszystkim udział rozumiany jest jako część kapitału zakładowego spółki [Strzępka, Zielińska 2013, s. 343]. Jednocześnie udział wyznacza status prawny wspólnika, gdyż określa ogół jego praw i obowiązków wobec spółki [Strzępka, Zielińska 2013, s. 344]. Udziały w spółce z o.o. są prawem majątkowym, a tym samym są zbywalne i mogą być przedmiotem dziedziczenia – zarówno testamentowego, jak i ustawowego [Bryłowski 2016, s. 971]. Przepisy regulujące wstąpienie spadkobierców do spółki z o.o. w miejsce zmarłego wspólnika są przepisami względnie obowiązującymi (*ius dispositivum*). Rezygnacja z ukształtowania tych norm w sposób bezwzględny przez ustawodawcę jest przejawem możliwości kontroli składu osobowego spółki [Pabis 2003, s. 226]. Zgodnie z art. 183 § 1 zd. 1 K.s.h. spadkobiercy zmarłego wspólnika mogą wstąpić do spółki na jego miejsce, chyba że umowa spółki ogranicza lub wyłącza wstąpienie do spółki tych spadkobierców. W przypadku, kiedy umowa spółki nie zawiera postanowień w tym zakresie, to udziały zmarłego wspólnika podlegają dziedziczeniu ustawowemu lub testamentowemu na zasadach ogólnych określonych w *Kodeksie cywilnym* [zob. art. 922 i nast. *Kodeksu cywilnego*, dalej „KC”]⁴.

W przypadku braku odmiennych postanowień w umowie spółki, z chwilą śmierci wspólnika posiadane przez niego udziały wchodzą do masy spadkowej, a spadkobiercy wstępują w prawa i obowiązki zmarłego wspólnika. Nabycie udziałów w drodze sukcesji uniwersalnej (w drodze dziedziczenia) rodzi obowiązek notyfikacji, czyli powiadomienia spółki o przejściu udziałów na danego spadkobiercę/spadkobierców oraz przedstawienia dowodu na tę okoliczność [Roszewski 2000, s. 101]. Zawiadomienie spółki z o.o. przez spadkobierców o wstąpieniu na miejsce zmarłego wspólnika implikuje określone obowiązki po stronie spółki. Zarząd spółki ma obowiązek uaktualnić księgę udziałów (art. 188 § 1 K.s.h.) oraz zawiadomić o zmianie struktury wspólników sąd rejestrowy poprzez złożenie nowej listy wspólników (art. 188 § 2 K.s.h.).

Z momentem otwarcia spadku spadkobiercy *ex lege* stają się zatem współuprawnionymi do udziałów zmarłego wspólnika [Pabis 2014, s. 562]. Zgodnie z art. 1035 KC, gdy jest kilku spadkobierców zmarłego wspólnika, to będą oni współuprawnieni z udziałów w częściach ułamkowych, w jakich dziedziczą. Zgodnie z art. 184 § 1 K.s.h. współuprawnieni z udziałów wykonują swoje prawa w spółce przez wspólnego przedstawiciela oraz

4 Zob. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 16 sierpnia 1991 r., sygn. akt: IV SA 693/91, ONSA 1991/3–4/76, w którym Sąd uznał, że jeżeli umowa spółki nie wyłącza wstąpienia do spółki spadkobierców na miejsce zmarłego wspólnika, to wstępują oni do spółki z mocy samego prawa spadkowego i wykonują swoje prawa w spółce.

są solidarnie odpowiedzialni za świadczenia związane z udziałem. W przypadku braku wspólnego przedstawiciela, oświadczenia spółki mogą być dokonywane wobec którejkolwiek ze współuprawnionych (art. 184 § 2 K.s.h.). Wspólnością będzie objęty każdy udział do czasu dokonania umownego lub sądowego działu spadku, na mocy którego udziały będą mogły zostać podzielone pomiędzy wspólników lub przyznane tylko niektórym z nich, albo jednemu ze spadkobierców.

Umowa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jest umową o charakterze prywatno-prawnym, co oznacza, że zawierający ją wspólnicy mogą, w granicach prawem przewidzianych, swobodnie ukształtować swoje prawa i obowiązki w spółce (*lex contractus*). Modyfikacja ustawowych zasad określonych w art. 183 § 1 K.s.h., dotyczących wstąpienia spadkobierców zmarłego wspólnika do spółki, jest możliwa po spełnieniu dwóch przesłanek. Po pierwsze w umowie spółki należy zmieścić odpowiednie postanowienia. Po drugie umowa spółki musi określać warunki spłaty spadkobierców niewstępujących do spółki pod rygorem bezskuteczności zapisów dotyczących ograniczenia lub wyłączenia możliwości wstąpienia spadkobierców w miejsce zmarłego wspólnika. Przyjmuje się, że wysokość ekwiwalentu pieniężnego wypłacanego spadkobiercy/spadkobiercom zmarłego wspólnika nie powinna być niższa niż wartość nominalna udziałów. Umowa może również zawierać postanowienia, że w razie wyłączenia wejścia spadkobierców do spółki, udziały zmarłego wspólnika zostaną umorzone w trybie art. 199 K.s.h., z czystego zysku albo przez obniżenie kapitału zakładowego. Umowa może także zawierać postanowienia, że spłacone udziały będą mogli objąć pozostali wspólnicy lub osoby trzecie [Pabis 2014, s. 563].

Obok możliwości wyłączenia lub ograniczenia wstąpienia spadkobiercy/spadkobierców do spółki umowa spółki może również wyłączyć lub ograniczyć swobodny podział udziałów zmarłego wspólnika pomiędzy spadkobierców (art. 183 § 2 K.s.h.). Takie ograniczenie może polegać na przykład na określeniu minimalnej liczby udziałów, jakie mogą przypaść każdemu ze spadkobierców [Roszewski 2000, s. 103]. W przypadku, gdy zmarły wspólnik posiadał jeden udział w spółce z o.o., to udział ten może zostać podzielony pomiędzy spadkobierców, a każda część powstała w wyniku podziału stanowić będzie samodzielny udział spadkobiercy. Niemniej jednak, w wyniku podziału nie mogą powstać udziały niższe niż 50,00 zł [Strzępka, Zielińska 2013, s. 418]. Umowa spółki może jednak, na podstawie art. 183 § 3 K.s.h., wyłączyć lub ograniczyć podział jednego udziału pomiędzy spadkobierców. Ograniczenie może polegać m. in. na przyznaniu udziału jednemu ze spadkobierców z obowiązkiem spłaty pozostałych uprawnionych. Kolejno w myśl art. 1831 K.s.h. umowa spółki może ograniczyć lub wyłączyć wstąpienie do spółki współmałżonka wspólnika w przypadku, gdy udział lub udziały są objęte wspólnością majątkową małżeńską.

Ograniczenia lub wyłączenia dotyczące dziedziczenia przez spadkobierców zmarłego wspólnika udziałów są wyrazem charakteru spółki z o.o., która, będąc spółką kapitałową, dość mocno akcentuje strukturę osobową spółki [Król-Gajewska, Wyrzykowska 2017, s. 186]. Zasady oraz skutki następstwa prawnego w spółce z o.o. omówione w niniejszym artykule nie dotyczą wspólników będących osobami prawnymi. Przedstawione regulacje dotyczą jedynie dziedziczenia udziałów w spółce z o.o. na skutek śmierci wspólnika, będącego osobą fizyczną i tylko wobec takiej osoby są prawnie dopuszczalne.

Przykładowe umowne uregulowania na wypadek śmierci wspólnika

Normy prawne dotyczące dziedziczenia udziałów po zmarłym wspólniku spółki z o.o., nie będące przepisami imperatywnymi, dopuszczają możliwość zawarcia w umowie spółki szczególnych postanowień wyłączających lub ograniczających wstąpienie do spółki spadkobiercy/spadkobierców zmarłego wspólnika. W przypadku braku postanowień w ww. zakresie zastosowanie będą miały ogólne przepisy dotyczące dziedziczenia ustawowego lub testamentowego, określone w *Kodeksie cywilnym*. W opisanej sytuacji spadkobiercy ustawowi/testamentowi wstąpią do spółki zmarłego wspólnika. Taki scenariusz może mieć niepowetowane konsekwencje dla spółki, gdyż może rodzić konflikty (łac. *conflictus*) na linii spółka – spadkobiercy zmarłego wspólnika, przejawiające się przeciwnymi dążeniami wspólników. Nowi wspólnicy (spadkobiercy zmarłego wspólnika) nie zawsze identyfikują się z polityką oraz misją spółki, do której wstępują, co w konsekwencji może powodować pat decyzyjny w spółce. Paraliż w podejmowaniu kluczowych dla spółki decyzji może z kolei przynieść spółce straty ekonomiczne. Niewątpliwie celem każdej spółki handlowej jest dążenie do osiągnięcia wspólnego celu, a niemożność podejmowania wiążących uchwał przez skonfliktowanych wspólników utrudnia realizowanie interesów gospodarczych spółki⁵.

5 Zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2008 r., sygn. akt: IV CSK 20/08, LEX nr 393849: „(...) Celem każdej spółki handlowej, zarówno osobowej, jak i kapitałowej, podobnie zresztą jak każdej korporacji, czyli zrzeszenia osób, jest dążenie do osiągnięcia wspólnego celu (art. 3 K.s.h.). Chodzi tu zresztą nie tylko o cel gospodarczy, ale również społeczny, zaś podstawową cechą każdej spółki jest idea współdziałania wspólników (akcjonariuszy). Wspólnicy spółki z o.o. powinni dążyć do osiągnięcia wspólnego celu w całym okresie jej istnienia. (...) W piśmiennictwie podkreśla się, że niemożność osiągnięcia celu spółki może być spowodowana konfliktem istniejącym między wspólnikami, gdy wskutek tarć między dwiema grupami wspólników o zrównoważonej liczbie głosów nie jest możliwe podejmowanie uchwał, co utrudnia prawidłowe funkcjonowanie spółki (...).” Por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2013 r., sygn. akt: IV CSK 228/12, LEX nr 1324315.

Przeciwdziałanie konfliktom decyzyjnym w spółce polegać może m. in. na wprowadzeniu w umowie spółki mechanizmów ograniczających lub wyłączających możliwość wstąpienia spadkobiercy/spadkobierców zmarłego wspólnika do spółki. W umowie spółki winien zatem znaleźć się zapis o wyłączeniu spadkobiercy/spadkobierców zmarłego wspólnika od wstąpienia do spółki oraz postanowienia dotyczące procedury spłaty spadkobierców niewstępujących do spółki pod rygorem bezskuteczności takich uregulowań umownych. W umowie spółki można przewidzieć, iż w takim wypadku udziały zmarłego wspólnika zostaną umorzone, bądź wykupione przez pozostałych wspólników w stosunku do ich dotychczasowych udziałów albo przez osoby trzecie [Pabis 2014, s. 563]. Warunki spłaty spadkobierców winny być szczegółowo opisane w umowie spółki. Dopuszczalne są różnorakie konstrukcje, w tym możliwa jest spłata spadkobierców zmarłego wspólnika w kwocie stanowiącej równowartość wartości bilansowej umarżanych udziałów, bądź w kwocie odpowiadającej wartości nominalnej tychże udziałów. Jednocześnie, obok tych postanowień, należy określić okres, w jakim nastąpi wypłata na rzecz spadkobierców kwoty stanowiącej równowartość wartości udziałów [Roszewski 2000, s. 105].

Kolejno w umowie spółki dopuszcza się różnorakie instrumenty umowne, ograniczające wstąpienie spadkobiercy/spadkobierców zmarłego wspólnika do spółki. Umowa spółki może m. in. uzależnić wstąpienie tychże spadkobierców do spółki od zezwolenia pozostałych wspólników, wyrażonego w uchwale zgromadzenia wspólników podjętej określoną większością głosów. W przypadku niezyskania zezwolenia, udziały będą mogły być umorzone albo alternatywnie objęte przez pozostałych wspólników lub osoby trzecie z obowiązkiem spłaty spadkobiercy/spadkobierców zmarłego wspólnika. Wstąpienie spadkobierców do spółki może być ograniczone przez dopuszczenie do spółki jedynie spadkobierców w linii prostej bądź spadkobierców wykonujących określony zawód. Dopuszcza się również ograniczenie wstąpienia do spółki spadkobierców, którzy prowadzą działalność konkurencyjną w stosunku do spółki. Brak precyzyjnych klauzul umownych w zakresie wyłączenia lub ograniczenia możliwości wstąpienia do spółki spadkobiercy/ spadkobierców zmarłego wspólnika powodować będzie bezskuteczność postanowień⁶.

⁶ Zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2007 r., sygn. akt: III CZP 45/07, OSNC-ZD 2008/3/60: „(...) Braki postanowienia umowy spółki w przedmiocie ograniczenia wstąpienia do spółki spadkobierców na miejsce zmarłego wspólnika, brak określenia zasad ustanowionych ograniczeń, brak jakichkolwiek kryteriów w tym zakresie nie są ustawowymi przesłankami przesądzającymi w art. 183 § 1 k.s.h. o bezskuteczności tego ograniczenia zastrzeżonego w umowie spółki. Przepis ten wyraźnie bowiem wiąże skuteczność omawianego ograniczenia zastrzeżonego w umowie spółki z określeniem w niej warunków spłaty spadkobierców niewstępujących do spółki. (...)”.

Przykładowe postanowienia umowy spółki w zakresie wyłączenia wstąpienia spadkobiercy/spadkobierców zmarłego wspólnika do spółki

§ X. 1. W razie śmierci wspólnika wyłączona jest możliwość wstąpienia jego spadkobiercy/spadkobierców do spółki na miejsce zmarłego wspólnika, a udziały zmarłego wspólnika podlegają automatycznemu umorzeniu z chwilą jego śmierci, chyba że pozostali Wspólnicy w terminie miesiąca podejmą uchwałę o zgodzie na objęcie tych udziałów przez pozostałych Wspólników lub przez osoby trzecie.

2. Spłata spadkobiercy/spadkobierców zmarłego wspólnika nastąpi w ciągu dwóch lat od daty uprawomocnienia się postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku bądź sporządzenia aktu poświadczenia dziedziczenia, nie wcześniej jednak niż w terminie trzech miesięcy od zakończenia danego roku obrachunkowego, za wynagrodzeniem.

3. Wynagrodzenie należne spadkobiercy/spadkobiercom zmarłego wspólnika ustalane jest na podstawie wyceny udziałów, dokonanej przez biegłego rzeczoznawcę do spraw wyceny przedsiębiorstw, sporządzonej na dzień śmierci wspólnika. Zarząd spółki przedkłada spadkobiercy lub, w przypadku większej ilości spadkobierców, pełnomocnikowi spadkobierców wybranemu spośród ich grona propozycję osoby biegłego rzeczoznawcy celem uzyskania akceptacji. Jeżeli spadkobierca lub pełnomocnik spadkobierców trzykrotnie odmówi zatwierdzenia osoby biegłego rzeczoznawcy zaproponowanej przez zarząd, zarząd spółki według własnej oceny dokona wyboru biegłego rzeczoznawcy. Zarząd jest zobligowany do wszczęcia procedury wyboru biegłego rzeczoznawcy do spraw wyceny przedsiębiorstw w terminie do miesiąca od dnia przedłożenia spółce postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku bądź aktu poświadczenia dziedziczenia.

4. W przypadku, gdy udziały wspólnika są objęte wspólnością majątkową małżeńską, małżonek wspólnika nie wstępuje do spółki.

Wykonawca testamentu instytucją wartą rozważenia przez wspólników sp. z o.o.

Alternatywnym rozwiązaniem, prawnie i technicznie dopuszczalnym, które winni rozważyć wspólnicy podmiotów gospodarczych jest ustanowienie wykonawcy testamentu⁷, który w razie ich śmierci wstąpi na miejsce zmarłego wspólnika do spółki. Tylko szyb-

⁷ Ang. Executor of a Will, niem. Testamentvollstrecker, ros. исполнитель завещания.

kie działanie w imieniu spadkobierców osoby neutralnej, należycie umocowanej, do tego pragmatycznej i zorientowanej na cel może zapewnić zabezpieczenie substancji przedsiębiorstwa celem jego dalszego rozwoju. Nawet jeżeli w ramach podziału masy spadkowej jeden ze spadkobierców miałby przejąć udział/udziały w przedsiębiorstwie, to winno to być poprzedzone okresem przejściowym zarządu przymusowego, sprawowanego przez wykonawcę testamentu, który wprowadzając spadkobiercę do przedsiębiorstwa wykonał to w poczuciu maksymalizacji jego korzyści, w ramach przepisów prawem przewidzianych, dobierając do tego najwłaściwszy moment [Gurgul, Podczaszy 2016, s. 23]. Przepisy regulujące instytucję wykonawcy testamentu znajdują się w art. 986–990¹ umiejscowionych w księdze IV, tytule III, dziale IV *Kodeksu cywilnego*. Powołanie wykonawcy testamentu jest jednym z rozporządzeń testamentowych, tym samym to sam spadkodawca musi wskazać konkretnego wykonawcę w testamencie. W obecnym kształcie regulacji można powołać na wykonawcę testamentu więcej niż jedną osobę (art. 986 § 1 KC), co wcześniej nie było dopuszczalne. Na wykonawcę testamentu można powołać osobę posiadającą pełną zdolność do czynności prawnych (art. 986 § 2 KC). Ustawodawca nie narzuca tutaj żadnych dalszych wymogów formalnych, co do wykształcenia, kwalifikacji i doświadczenia osoby wykonawcy testamentu. To spadkodawca za życia dysponując swoją wolą winien stosownie do rodzaju posiadanego majątku wybrać osobę, która w jego ocenie da rękojmię najkorzystniejszego wykonania jego ostatniej woli w interesie spadkobierców [Gurgul, Podczaszy 2016, ss. 24–25].

Zakończenie

Nawet, jeżeli za życia dany przedsiębiorca wprowadził, prawnie i operacyjnie, do swojego przedsiębiorstwa jednego lub wszystkich znanych, swoich spadkobierców, to nie jest pewne, czy po jego śmierci nie dojdzie między nimi do konfliktu. Nieskorzystanie z mechanizmów prawnych i/lub umownych, regulujących sytuację na wypadek śmierci wspólnika, może rodzić niepowetowane skutki dla całego przedsiębiorstwa. Może dojść nawet do załamania panujących stosunków, które zachwieją podstawą funkcjonowania podmiotu gospodarczego. W związku z powyższym w interesie spółki leży uregulowanie sytuacji na wypadek śmierci jednego ze wspólników, tak by nie zachwiać kondycji ekonomicznej przedsiębiorstwa.

Bibliografia

Bryłowski P. (2016), *Stosunki majątkowe* [w:] A. Kidyba (red.), *Meritum. Prawo spółek*, wyd. V, Wolters Kluwer, Warszawa.

Gurgul S., Podczaszy J. (2016), *Executor testamentarius – wykonawca testamentu jako instytucja niedoceniana w polskim systemie prawnym* [w:] A. Fiutak (red.), „Klinika. Czasopismo Uniwersyteckich Poradni Prawnych”, nr 19–20 (23–24)/2016, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa.

Król-Gajewska M, Wyrzykowska A. (2017), *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Zagadnienia praktyczne*, wyd. VII, Difin, Warszawa.

Pabis R. (2003), *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością*, t. 3, C.H. Beck, Warszawa.

Pabis R. (2014), *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością* [w:] J. Bieniak, M. Bieniak, G. Nita-Jagielski i in., *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, wyd. 3, C.H. Beck, Warszawa.

Pyziół W., Szumański A., Weiss I. (2016), *Prawo spółek*, wyd. 2, C.H. Beck, Warszawa.

Roszewski Z.J. (2000), *Zmiany podmiotowe w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością*, Dom Wydawniczy ABC, Warszawa.

Strzępka J.A., Zielińska E. (2013), *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością* [w:] J.A. Strzępka (red.), *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, wyd. 6, C.H. Beck, Warszawa.

Weiss I. (1996), *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością* [w:] S. Włodyka (red.), *Prawo spółek*, IPSIZ, Kraków.

Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON (2016), Główny Urząd Statystyczny [online], <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/podmioty-gospo-darcze-wyniki-finansowe/zmiany-strukturalne-grup-podmiotow/zmiany-strukturalne-grup-podmiotow-gospodarki-narodowej-w-rejestrze-regon-2016-r-1,19.html>, dostęp: 9 maja 2017.